

**מסמך הכנה לדיון הארבעה-עשר הקבוע ליום 21.2.2017 – בהצעת חוק חדלות פירעון
ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016**

חלק ג' – הליכי חדלות פירעון לגבי יחיד (סעיפים 171 עד 189)

סעיף 171 המוצע: בקשה לקיצור תקופת התשלומים

171. (א) נקבעה ליחיד תקופת תשלומים העולה על שלוש שנים או שאינה קצובה בזמן, רשאי בית המשפט, לבקשת היחיד, בתום שלוש שנים ממועד מתן הצו לשיקום כלכלי, לקצר את תקופת התשלומים אם שוכנע כי היחיד שיתף פעולה באופן מלא ועשה מאמץ משמעותי להשיא את שיעור חובותיו שייפרע לנושים.

(ב) בית המשפט יחליט בבקשה שהוגשה לפי סעיף קטן (א) לאחר שנתן לנושים הזדמנות להשמיע את טענותיהם ולאחר ששקל את עמדת הנאמן והממונה בעניין.

הערות:

- הסעיף המוצע מקנה לבית המשפט סמכות, לבקשת החייב, לקצר את תקופת התשלומים במצב שבו מלכתחילה נקבעה תקופת תשלומים העולה על שלוש שנים, או נקבעה תקופה שאינה קצובה בזמן, וזאת בהתאם להוראות סעיף 163 להצעה. על-פי המוצע, בית המשפט רשאי לקצר את התקופה אם שוכנע שהיחיד שיתף פעולה באופן מלא ועשה מאמץ משמעותי לפרוע את חובותיו, קרי: בהתנהלותו בהליכי חדלות הפירעון הוא "ריפא" את הפגמים בהתנהלותו שהובילו לקביעת תקופת תשלומים ארוכה יותר.
- מוצע כי ההחלטה כאמור תינתן לאחר שבית המשפט נתן לנושים להשמיע את טענותיהם ולאחר ששקל את עמדת הנאמן והממונה בעניין.

לדיון: האם אין מקום להותיר לבית המשפט שיקול דעת לאפשר לחייב לבקש את קיצור (או קציבת) התקופה עוד לפני תום שלוש השנים, אם יש לכך הצדקה בנסיבות העניין?

סעיפים 172 ו-173 המוצעים: דוח מסכס של הנאמן ו- הארכת תקופת התשלומים בשל אי-עמידה בתנאי הצו לשיקום כלכלי

172. (א) שלושה חודשים לפני תום תקופת התשלומים יגיש הנאמן לממונה דוח מסכס הנאמן לעניין עמידתו של היחיד בתנאי הצו לשיקום כלכלי ובכלל זה בחובת התשלומים.

(ב) הנאמן ימסור העתק מהדוח ליחיד והוא יועמד לעיון הנושים בדרך שיקבע השר.

173. הארכת תקופת התשלומים בשל אי-עמידה בתנאי הצו לשיקום כלכלי (א) מצא הממונה, לאחר קבלת הדוח המסכם, כי היחיד לא עמד בתנאי הצו לשיקום כלכלי וכי יש בכך כדי להצדיק את שינויים, יגיש לבית המשפט, לא יאוחר מ-45 יום לפני תום תקופת התשלומים, בקשה לשינוי תנאי הצו כאמור בסעיף 170, וימסור ליחיד ולנושים הודעה על כך.

(ב) הגיש הממונה לבית המשפט בקשה לשינוי תנאי הצו לשיקום כלכלי לפי סעיף קטן (א), תוארך תקופת התשלומים עד להכרעת בית המשפט בבקשה, אשר תיעשה בהקדם האפשרי.

(ג) דחה בית המשפט את בקשת הממונה שהוגשה לפי סעיף קטן (א), רשאי הוא להורות יורה לנאמן להשיב ליחיד את התשלומים והנכסים שהועברו לקופת הנשייה בתקופת ההארכה לפי סעיף קטן (ב) אלא אם מצא כי קיימת הצדקה להימנע מהשבה כאמור בנסיבות העניין.

הערות:

- מאחר שבסיום תקופת התשלומים אמור החייב לקבל הפטר, מוצע להתנות את סיומה של התקופה בכך שהחייב אכן עמד בתנאי הצו לשיקום כלכלי, לרבות בצו התשלומים שנקבע לו. בהתאם לכך, על פי סעיף 172 המוצע, שלושה חודשים לפני תום תקופת התשלומים נדרש הנאמן להגיש לממונה דוח מסכם בעניין עמידת היחיד בתנאי הצו לשיקום כלכלי, לרבות בחובת התשלומים.
- על פי סעיף 173 המוצע, אם הממונה מצא לאחר קבלת הדוח המסכם, כי היחיד לא עמד בתנאי הצו וכי יש בכך כדי להצדיק את שינוי תקופת התשלומים, עליו להגיש לבית המשפט בקשה לשינוי תנאי הצו.
- על פי המוצע, אם הממונה הגיש לבית המשפט בקשה להארכת תקופת התשלומים, תוארך אוטומטית תקופת התשלומים עד להכרעת בית המשפט. אם בית המשפט דחה את הבקשה הוא יכול להורות על השבת הסכומים ששולמו ממועד סיום צו התשלומים ועד להכרעתו.

לדיון:

1. האם לא כדאי לקבוע מסגרת זמן ברורה יותר להליך במסגרתו מתבקשת הארכת תקופת התשלומים, בהתחשב בכך שהוא מוביל לעיכוב במתן הפטר לחייב? בכלל זה, האם אין מקום לקצוב מועד להגשת הבקשה על-ידי הממונה, ולקבוע כי בית המשפט ידון בה "בהקדם האפשרי"?
2. האם אין מקום לקבוע כלל לפיו אם בית המשפט קבע שאין הצדקה להארכת תקופת התשלומים, התשלום העודף יושב לחייב, וכי החריג יהיה מצב בו לא תהיה השבה, או לא תהיה השבה מלאה?

פרק ט': הפטר

סעיף 174 המוצע: הפטר

הפטר 174. (א) בתום תקופת התשלומים, ואם ניתן ליחיד הפטר לאלתר לפי סעיף 167 – עם מתן הצו לשיקום כלכלי, יהיה היחיד, והוא בלבד, פטור מחובות העבר שלא ניתן לפרוע מנכסי קופת הנשייה. הממונה יהיה רשאי לתת ליחיד, לבקשתו, אישור על מתן הפטר כאמור.

(ב) אין בהפטר –

(1) כדי לגרוע מסמכויות הנאמן לגבי נכסי קופת הנשייה כפי שהוקנו לו לפי סעיף 131 ;

אופי ההקנייה - טרם הוכרע. ממתין לבדיקת משרד המשפטים

(2) כדי לגרוע מחובת היחיד לסייע לנאמן ולשתף עמו פעולה כאמור בסעיף 138 ולקיים את תנאי הצו לשיקום כלכלי החלים גם לאחר ההפטר.

הערות:

עם תום תקופת התשלומים, ואם ניתן ליחיד הפטר לאלתר – עם מתן הצו לשיקום כלכלי, מופטר היחיד מחובות שלא ניתן לפרוע אותם מנכסי קופת הנשייה. משמעות ההפטר היא שאת חובות העבר של היחיד יהיה ניתן לפרוע רק מהנכסים הכלולים בקופת הנשייה, והיחיד פטור מיתר החובות. עם זאת, ההפטר אינו פוטר את היחיד מלקיים את תנאי הצו לשיקום כלכלי, גם לאחר מועד ההפטר, ובכלל זה חובות שיתוף פעולה עם הנאמן. ההפטר גם לא פוטר אדם אחר – כגון ערבים ליחיד, מהתחייבויותיהם או חובותיהם.

לדין: יתכן ויש מקום לאפשר לחייב לקבל מהממונה אישור רשמי על קבלת ההפטר.

סעיף 175 המוצע: חובות שאינם בני הפטר

חובות שאינם בני הפטר 175. (א) ההפטר לא יחול על חובות עבר אלה:

(1) תשלום עונשי;

אך למעט ריביות וקנסות על איחור בתשלום – לוודא שנכלל בהקפאת ההליכים

(2) חוב שנוצר בדרך מרמה או הנובע מעבירת גניבה או מעבירת מין או

אלימות חמורה כהגדרתה בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001¹;

(3) חוב מזונות שהחבות בו היא לפי פסק דין.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) –

(1) רשאי בית המשפט, בנסיבות חריגות המצדיקות זאת, להורות כי

ההפטר יחול על-~~חוב מזונות~~ **חוב המנוי בסעיף קטן (א)**, כולו או חלקו, ורשאי

הוא להתנות החלת הפטר כאמור, בתנאים;

(2) רשאי בית המשפט להורות כי ההפטר לא יחול על חוב שמקורו בחובת

תשלום פיצויים לפי סעיף 77 לחוק העונשין, **אף אם אינה נובעת מעבירה לפי**

סעיף קטן (א)(2), אם מצא כי הדבר מוצדק לאור מהות העבירה שבשלה הוטלו

הפיצויים, חומרתה או נסיבותיה.

הערות:

- **לסעיף קטן (א)** – מוצע לקבוע כי הפטר אינו חל על: (1) תשלום עונשי; (2) חוב שנוצר במרמה או מעבירת גניבה או חוב הנובע מעבירות מין או עבירת אלימות חמורה, המנויה בתוספת הראשונה לחוק זכויות נפגעי עבירה; (3) וכן על חוב מזונות שהחבות בו היא מכוח פסק דין.
- **לסעיף קטן (ב)** – מוצע לאפשר לבית המשפט להעניק הפטר "בנסיבות חריגות" מחוב מזונות. בדברי ההסבר מציינים כי סייג זה מצוי כבר כיום בפקודת פשיטת הרגל, ובתי המשפט עושים בו שימוש זהיר. לצד זאת, מוצע לאפשר לבית המשפט "אם מצא כי הדבר מוצדק לאור מהות העבירה ... חומרתה או נסיבותיה", כי ההפטר לא יחול על חוב שמקורו בתשלום פיצויים לנפגע עבירה, לפי סעיף 77 לחוק העונשין.
- בדין הקיים, סעיף 69(א) לפקודת פשיטת הרגל, מונה את החובות שלא ניתן לקבל בגינם הפטר, והם כוללים: חוב המגיע לפי התחייבות להימנע מעבירה; חוב המגיע למדינה בשל קנס; חוב שנוצר בשל מרמה; חבות לפי פסק דין בתביעת מזונות, למעט חריגים שקבע בית המשפט.
- אם כן, ההבדלים העיקריים בין הדין הקיים והדין המוצע הם כדלקמן:

הערות	פקודת פשיטת הרגל	הצעת החוק
הצעת החוק רחבה הרבה יותר – תשלום עונשי כולל מעבר לקנס, גם עיצום מינהלי או כל תשלום אחר שהטילה רשות שיפוטית או רשות מינהלית על החייב	חוב המגיע למדינה בשל קנס	תשלום עונשי

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 183.

חוב לתשלום נפגע עבירה בעבירת מין או אלימות חמורה וכן – לפי שק"ד בית המשפט – גם פיצוי לנפגע עבירה בעבירות נוספות	התחייבות להימנע מעבירה	הצעת החוק קובעת חרטה רחבה יותר שאינה מוגבלת רק להתחייבות
חוב שנוצר בעבירת גניבה או מרמה	חוב או חבות שנוצרו במרמה	הצעת החוק קובעת חרטה רחבה יותר
חוב מזונות שהחבות בו לפי פסק דין	חבות לפי פסק דין בתובענות מזונות	החרטה דומה

לדין:

- מאחר שפירעון חובות שאינם בני הפטר ממתין לסיום הליך חדלות הפירעון, האם לא ראוי לפטור את החייב מהריביות והקנסות המצטברים בשל העיכוב בתשלום החוב העונשי?
- האם אין מקום לקבוע כי ניתן יהיה לקבל הפטר על עיצום מינהלי, להבדיל מתשלום קנס?
- מה הבסיס להבחנה בין עבירות מסוימות (עבירות מין או עבירות אלימות חמורה²) שאין הפטר על חובות הנובעים מהן לעבירות אחרות הנתונות לשיקול דעת בית המשפט? ניתן להניח כי המצבים הטיפוסיים שבהם יהיה חוב הנובע מהרשעה פלילית יהיו בפיצויים לנפגעי עבירה לפי סעיף 77 לחוק העונשין, או תביעת פיצויים אזרחית המבוססת על הרשעה פלילית. האם יש מקרים נוספים?
- סעיף קטן (ב) – האם לא ראוי לאפשר לבית המשפט ליתן הפטר, בנסיבות המתאימות, מכל החובות המנויים בסעיף (א), או לפחות בכל החובות שאינם עונשיים?
- האם למען הבהירות לא עדיף להעביר את ההוראה העוסקת בפיצויים לפי סעיף 77 לחוק העונשין לסעיף קטן (א)?

² עבירות בחוק העונשין:

- 203: הבאת אדם לידי מעשה זנות עם אדם אחר או הבאת אדם לידי עיסוק בזנות – תוך ניצול יחסי מרות, תלות, חינוך או השגחה או תוך ניצול מצוקה כלכלית או נפשית של האדם שהובא לידי מעשה זנות או לידי עיסוק בזנות; או תוך שימוש בכוח או הפעלת אמצעי לחץ אחר; תוך ניצול מצב המונע את התנגדותו של האדם שהובא לידי מעשה או עיסוק בזנות או בהסכמה שהושגה במרמה.
- 203ב: ניצול קטינים לזנות; 214(ב1): שימוש בגופו של קטין לעשיית פרסום תועבה, או בהצגת תועבה; 298: הריגה (גרימת מוות במעשה או במחדל); 300: רצח; 302: המביא אדם לידי התאבדות או מסייע לאדם להתאבד; 305: ניסיון לרצח; 307: איום בכתב לרצח; 327: שלילת כושר ההתנגדות של אדם לשם ביצוע עבירה או לצורך הקלת ברחיטו של עבריין לאחריה; 329: חבלה בכוונה מחמירה; 330: ניסיון לחבלה באמצעות חומר נפיץ; 332: סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה; 333: חבלה חמורה; 335: חבלה ופציעה בנסיבות מחמירות; 336: שימוש ברעל מסוכן
- 345: אונס (כולל בעילה אסורה בהסכמה, מתחת לגיל 14); 346: בעילה אסורה בהסכמה; 347: מעשה סדום; 347א: יחסי מין בין מטפל נפשי למטופל; 348: מעשה מגונה; 351: עבירות מין במשפחה ובידי אחראי על חסר ישע; 368: תקיפת קטין או חסר ישע; 368ג: התעללות (גופנית, מינית או נפשית) בקטין או בחסר ישע; 369: חטיפה (לרבות באמצעות תרמית); 370: הוצאה מעבר לגבולות המדינה (בלי הסכמתו או הסכמת המורשה עליו לפי חוק); 371: חטיפה לשם כליאה; 372: חטיפה לשם רצח או חטיפה; 373: חטיפה ממשמורת; 374: חטיפה לשם חבלה חמורה; 374א: חטיפה למטרת סחר בבני אדם; 375: הסתרת חטוף; 375א: החזקה בתנאי עבדות; 376: עבודת כפייה
- 376ב: גרימה לעזיבת המדינה לשם זנות או עבדות; 377: כליאת שווא; 377א: סחר בבני אדם; 402: שוד; 404: דרישת נכס באיומים; 427: סחיטה בכוח; 428: סחיטה באיומים; ובנסיבות בהן נפגע העבירה הוא בן משפחתו של החשוד, הנאשם או הנידון; 334: פציעה וכן 379 – תקיפה סתם; 380 – תקיפה הגורמת חבלה ממשית; 381 תקיפה לצורך ביצוע פשע, לצורך גניבה או לצורך התנגדות למעצרו ו-382 תקיפה של שניים או יותר שחברו יחד (-);
2. עבירות לפי סעיפים 303 ו-304: המתת תינוק על ידי אימו בתקופה של שנה לאחר הלידה ותחת השפעת "דיכאון לידה" וגרימת מוות ברשלנות.

עבירות בפקודת התעבורה:

עבירות לפי סעיפים 64 ו-64א לפקודת התעבורה: גרימת מוות בנהיגה רשלנית והפקרה אחרי פגיעה

סעיף 176 המוצע: ביטול ההפטר

ביטול ההפטר 176. (א) בית המשפט רשאי, בכל עת, להורות כי ההפטר בטל למפרע ולהורות על שינוי הצו לשיקום כלכלי ובכלל זה על הארכת תקופת התשלומים, בהתקיים אחד מאלה:

(1) התגלו עובדות חדשות שאילו היו ידועות לבית המשפט לפני מועד ההפטר היה בהן כדי להאריך את תקופת התשלומים לפי הוראות סעיף 163(ג) עד (ה);

(2) היחיד לא סייע לנאמן או לא שיתף עמו פעולה כאמור בסעיף 174(ב) או הפר, לאחר מועד ההפטר, תנאי מהותי מתנאי הצו לשיקום כלכלי כאמור באותו סעיף.

(ב) ביטול ההפטר אינו פוגע בתוקפם של מכירה, העברה, תשלום או פעולה משפטית אחרת שנעשו כדין אחרי מועד ההפטר ולפני ביטולו.

הערות:

- מוצע להעניק לבית המשפט סמכות להורות כי ההפטר בטל למפרע ולשנות את צו התשלומים בנסיבות הבאות:
 - (1) אם התגלו עובדות חדשות שאילו היו ידועות לפני כן היה בהן כדי להאריך את תקופת התשלומים לפי סעיף 163(ג) עד (ה) – התנהלות לא נאותה של החייב לפני פתיחת ההליכים או במהלך ההליכים; חובות שיצירתם נגועה בפגם בהתנהלותו של היחיד; או התקיימות נסיבות כלכליות מיוחדות המצדיקות הארכת התקופה. על-פי דברי ההסבר, בנסיבות אלו ההפטר ניתן על יסוד תשתית לא נכונה ולכן אין אינטרס בהשארته על כנו.
 - (2) היחיד הפסיק לשתף פעולה עם הנאמן או הפר את אחד מתנאי הצו לשיקום כלכלי.
- במטרה להגן על צדדים שלישיים שהתקשרו עם היחיד מובהר כי ביטול ההפטר לא יפגע בתוקף של עסקה או פעולה משפטית אחרת שנעשו כדין בין מועד מתן ההפטר לביטולו.
- ההוראה משלימה את ההסדר המוצע המעוגן בסעיפים 170 ו-173 שעניינם בשינוי תנאי תכנית לשיקום כלכלי, בשל התנהלותו של היחיד.

לדין: האם לא ראוי לנסח באופן מצמצם יותר את הנסיבות לביטול הפטר?

פרק י': הוראות לגבי יחיד שנפטר

הערות:

- הוראות הדין החלות לגבי עיזבון שונות **בשני היבטים עיקריים** מהליכי חדלות פירעון לגבי יחיד:
1. העיזבון אינו אישיות משפטית ולכן לא ניתן לנהל נגדו הליכי חדלות פירעון.
 2. כאשר מדובר בעיזבון מטרת ההליך היא חלוקת הנכסים לנושים בלבד, ואין תכלית שיקומית.

סעיף 177 המוצע: יחיד שנפטר כשהוא בחדלות פירעון

יחיד שנפטר כשהוא 177. (א) נפטר יחיד כשהוא בחדלות פירעון ולא ניתן לגביו צו לפתיחת הליכים יחולו בחדלות פירעון לעניין העיזבון הוראות אלה:

(ב) מנהל העיזבון רשאי להגיש לממונה בקשה כי העיזבון ינוהל בהתאם להוראות סעיף זה (בסעיף זה – בקשה לניהול העיזבון בהליך חדלות פירעון), אם התקיימו התנאים להגשת בקשת יחיד לפי סעיפים 104(א) או 186.

(ג) נושה של הנפטר רשאי להגיש לבית המשפט בקשה לניהול העיזבון בהליך חדלות פירעון – אם התקיימו התנאים להגשת בקשת נושה לפי סעיף 109.

(ד) על הבקשה לניהול העיזבון בהליך חדלות פירעון והדיון בה יחולו הוראות פרקים ב' ו-ג', בשינויים המחוייבים.

(ה) ניתן צו לניהול העיזבון בהליך חדלות פירעון, לפי בקשה כאמור בסעיפים קטנים (ב) או (ג), יחולו לגביו ההוראות לפי חוק זה החלות על צו לפתיחת הליכים שניתן לגבי תאגיד שבית המשפט הורה על פירוקו, בשינויים המחוייבים ובכפוף להוראות אלה:

(1) הממונה יהיה אחראי לניהול ההליכים כאילו היה צו לפתיחת הליכים שניתן לגבי יחיד;

(2) הממונה רשאי למנות את מנהל העיזבון לנאמן;

(3) הליך תלוי ועומד בבית משפט או בבית דין דתי בדבר ניהול העיזבון, יעבור להתנהל במסגרת הליכי חדלות הפירעון.

הערות:

- מאחר שהעיזבון אינו אישיות משפטית לא ניתן לתת לגביו צו לפתיחת ההליכים. לכן מוצע לקבוע כי בהליך חדלות הפירעון לגבי עיזבון יינתן צו שייקרא "צו לניהול העיזבון בהליך חדלות פירעון".
- את הבקשה יוכלו להגיש מנהל העיזבון (על בקשה זו יחולו ההוראות החלות על בקשת יחיד) או נושה. יצוין כי מינויו של מנהל עיזבון ופעילותו מוסדרים בחוק הירושה, התשכ"ה-1965, ובפרט הוראות סעיפים 78 עד 120 לחוק זה.
- מוצע כי כל בקשת מנהל עיזבון לצו לניהול העיזבון בהליך של חדלות פירעון תוגש לממונה ולא לרשם ההוצאה לפועל, וזאת גם בחוב בסכום נמוך, לאור המורכבות הנוספת הנובעת מכך שמדובר בעיזבון. עוד מוצע כי הדין שיחול על הליכי חדלות פירעון של העיזבון יהיה הדין החל על הליכי פירוק של תאגיד – שכן המטרה בהליכים אלה היא רק מימוש וחלוקה ואין תכלית שיקומית. ואולם, בניגוד לתאגידיים, שם מתנהלים ההליכים על ידי בית המשפט, במקרה של עיזבון – ינוהלו ההליכים על ידי הממונה.
- מוצע לקבוע שהממונה יוכל למנות את מנהל העיזבון לנאמן.
- מוצע לקבוע כי כל ההליכים המתנהלים בעניינו של העיזבון יעברו להתנהל במסגרת הליכי חדלות הפירעון, לרבות הליך תלוי ועומד בבית משפט או בית דין דתי בדבר ניהול העיזבון.

סעיף 178 המוצע: יחיד שנפטר לאחר מתן צו לפתיחת הליכים

יחיד שנפטר לאחר 178. נפטר יחיד לאחר שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים יימשכו הליכי חדלות הפירעון מתן צו לפתיחת הליכים בהתאם להוראות סעיף 177(ה). הליכים

הערות: מוצע לקבוע כי הליכי חדלות פירעון של יחיד שנפטר תוך כדי הליכי חדלות פירעון יימשכו בהתאם לסעיף 177(ה), כלומר, יהיו הליכים הדומים לאלה של תאגיד בפירוק.

פרק י"א: שונות

סעיף 179 המוצע: הקצבה לזכאי מזונות

הקצבה לזכאי מזונות 179. (א) היה ליחיד חוב מזונות שהוא חייב בו על פי פסק דין ושזמן פירעונו חל לאחר מתן צו לפתיחת הליכים, יפנה הנאמן בהקדם האפשרי לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים לבית המשפט בבקשה כי יקציב בית המשפט לאדם הזכאי למזונות סכום שישולם לו, מעת לעת, מהשתכרותו של היחיד מעבודה או מכל מקור אחר או מתוך נכסי קופת הנשייה, עד לסיום תקופת התשלומים ואם ניתן לו הפטר לאלתר – עד למועד מתן ההפטר בצו לשיקום כלכלי.

(ב) בית המשפט רשאי להקציב סכום כאמור בסעיף קטן (א) אף אם לאחר ההקצבה דמי המחיה שיישארו בידי היחיד לפי סעיף 156 או סעיף 162(ב) יפחתו מהסכום הפטור מעיקול לפי חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958.³

(ג) הקצבה לפי סעיף קטן (א), דינה כדין תשלום על פי פסק דין.

הערות:

- מוצע לקבוע הקצבה לאדם הזכאי למזונות מהיחיד, וזאת מהשתכרותו של היחיד מעבודה או מכל מקור אחר או מנכסי קופת הנשייה. סכום הקצבה נקבע על ידי בית המשפט של חדלות פירעון, והוא עשוי להיות נמוך מהסכום שנקבע על ידי בית המשפט לענייני משפחה או בית משפט אחר שקבע את סכום המזונות, על מנת להגדיל את התשלום לנושים נוספים.
- על פי הסעיף המוצע, יוכל בית המשפט לקבוע סכום שלאחריו דמי המחיה שיישארו בידי היחיד לפי סעיף 156 או סעיף 162(ב), יפחתו מהסכום הפטור מעיקול לפי סעיף 8 לחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958.
- הוראה זו מבוססת על סעיף 128 לפקודת פשיטת הרגל הקובע כאמור:

128" (א) ניתן צו כינוס, רשאי בית המשפט, לפי בקשתו של אדם שמגיעים לו מחייב על פי פסק דין מזונות שזמן פרעונם חל אחרי מתן צו הכינוס, להקציב לאותו אדם מזמן לזמן מתוך נכסי החייב או מתוך הכנסותיו סכומי **כסף שימצא לנכון.**

(ב) הקצבה לפי סעיף קטן (א), דינה כדין תשלום על פי פסק הדין.

³ ס"ח התשי"ח, עמ' 86.

(ג) הוראות סעיף זה יחולו על אף האמור בסעיפים 111 ו-112. [ההגבלות שנקבעו בחוק הגנת השכר]
(ד) החייב ימסור למי שמגיעים לו מזונות כאמור בסעיף קטן (א) הודעה על מתן צו הכינוס ועל זכותו להגיש בקשה לבית המשפט כאמור בסעיף זה; לא מסר החייב הודעה כאמור, ימסור הכונס הרשמי את ההודעה.

- בניגוד לסעיף 128 לפקודת פשיטת הרגל, על פי הנוסח המוצע בית המשפט נדרש להקציב את סכום המזונות **ביוזמתו**, בלא דרישה להגשת בקשה על ידי הזכאי, ואף אין מדובר בסמכות **רשות** אלא בהוראה **המחייבת** את בית המשפט לעשות כן.

לדין:

1. אף כי הצעת החוק פוטרת את הזכאי למזונות מן הצורך להגיש בקשה מיוחדת לשם קבלת המזונות (כפי שנדרש כיום לפי סעיף 128 לפקודת פשיטת הרגל), הקשיים הנוספים שהועלו באשר להסדר לא קיבלו מענה במסגרת הסעיף המוצע. בכלל זה נטען כי הסעיף מאפשר הפחתה של דמי המזונות, הנמוכים ממילא; כי לבית המשפט של חדלות פירעון אין כלים ואת הניסיון הדרוש כדי לדעת בכמה ניתן להפחית את המזונות; אין מועד ספציפי לקציבת המזונות; וההליך המשפטי לקציבת המזונות עלול לקחת זמן רב.
2. כדי לתת מענה לקשיים אלה, נראה שיש לקבוע כי בסמוך לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים יפנה הנאמן לבית המשפט בשאלת המזונות, וכך להבטיח כי העניין יוסדר במהירות.
3. האם יש מקום להבנות את שיקול דעתו של בית המשפט של חדלות פירעון ביחס לקביעת המזונות? האם לא ראוי לקבוע שהמזונות לא יפחתו ממה שהיו מקבלים התלויים, אילו היו סמוכים על שולחנו של חדל הפירעון?
4. מה המשמעויות המעשיות של סעיף קטן (ג)?

סעיף 180 המוצע: סמכויות לדרישת מידע ובירור וסמכות לביטול חוזה קיים, לאחר תקופת הביניים

סמכויות לדרישת מידע ובירור וסמכות לביטול חוזה קיים, לאחר תקופת הביניים, ככל הנדרש לצורך המשך הליכי חדלות הפירעון. סמכויות לדרישת מידע ובירור וסמכות לביטול חוזה קיים, לאחר תקופת הביניים

הערות:

סימן ב' לפרק ז' מעניק לממונה ולנאמן סמכויות בדיקה ודרישת מידע בתקופת הביניים. מוצע לקבוע כי הסמכויות ימשיכו להיות נתונות להם גם לאחר תקופת הביניים אם הדבר נדרש לצורך המשך ההליכים ובפרט לצורך בחינת דיווחיו של החייב ושינויים במצבו הכלכלי וכן לצורך פיקוח על יישום הצו.

סעיף 181 המוצע: העברת ניהול ההליכים מהממונה לבית המשפט

העברת ניהול ההליכים מהממונה לבית המשפט. 181. (א) על אף האמור בסעיף 122 הממונה, מיוזמתו או לבקשת היחיד, נושה או הנאמן, רשאי בכל עת לפנות לנשיא בית משפט השלום במחוז שבו מתנהלים הליכי חדלות הפירעון בבקשה שיעביר את ניהול ההליכים לבית המשפט.

(ב) נשיא בית משפט השלום שהוגשה לו בקשה לפי סעיף קטן (א) או שופט אחר של בית משפט השלום שהוא הסמיכו לכך, רשאי להעביר את ניהול הליכי חדלות הפירעון לבית המשפט אם סבר שמפאת מורכבות ההליכים או לטובת ניהולם היעיל ראוי שיתנהלו בבית המשפט.

(ג) הועבר ניהול הליכי חדלות הפירעון לבית המשפט לפי סעיף זה –

(1) יהיו נתונות לבית המשפט כל סמכויות הניהול של הליכי חדלות הפירעון לפי חלק זה;

(2) הנאמן יפעל מטעם בית המשפט ויהיה כפוף להוראותיו ולהנחיותיו, והוא רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה למתן הוראות כאמור בסעיף 129.

הערות:

- על-פי המוצע, במצב הרגיל, ניהול הליכי חדלות פירעון לגבי יחידים ייעשה על ידי הממונה. זאת לאור ההנחה שבבסיס הצעת החוק כי מדובר בתיקים לא מורכבים שאינם מעוררים מחלוקות רבות. ואולם, במסגרת הסעיף מוצע כי במצבים המצדיקים זאת, מפאת מורכבותם או לטובת ניהולם היעיל, הממונה, מיוזמתו או לבקשת היחיד, הנושה או הנאמן, יהיה רשאי לפנות לנשיא בית המשפט השלום, בבקשה להעביר את ניהול ההליכים לבית המשפט.
- אם הועבר התיק לבית המשפט ימשכו ההליכים תחת ניהולו של בית המשפט – במקרה זה יהיה הנאמן זרועו הארוכה של בית המשפט ולא של הממונה.

סעיף 182 המוצע: הותרת סמכות בידי הממונה לניהול הליכי חדלות פירעון בשל חובות שהתבררו כחובות בהיקף

נמוך

הותרת סמכות בידי 182. נתן הממונה צו לפתיחת הליכים לגבי יחיד והתברר במהלך הליכי חדלות הפירעון כי הממונה לניהול סך חובותיו של היחיד נמוך מ-150,000 שקלים חדשים, ימשיך הממונה בניהול הליכי חדלות הפירעון לגבי אותו יחיד. הליכי חדלות פירעון בשל חובות שהתבררו כחובות בהיקף נמוך

הערות:

- על פי המוצע, הליכי חדלות פירעון בחובות הקטנים מ-150,000 ₪ יתנהלו אצל רשם ההוצאה לפועל. ואולם, בסעיף מוצע לקבוע כי אם נתן הממונה צו לפתיחת הליכים (בשל ההערכה ששיעור החובות עולה על 150,000 ₪), ובמהלך ההליכים התברר כי סך החובות נמוך מ-150,000 ₪ ימשיך הממונה בניהול ההליכים ולא יפנה אותם לרשם ההוצאה לפועל, וזאת כדי למנוע מעבר מיותר בין ערכאות.

לדין: האם לא נכון יותר למקם את הסעיף הנ"ל תחת פרק י"ב, העוסק בהליכים של פחות מ-150,000 ש"ח?

סעיף 183 המוצע: ביטול צו לפתיחת הליכים בשל התנהלות היחיד

183. (א) מצא בית המשפט בהליכי חדלות פירעון שנפתחו לבקשת יחיד, כי מתקיים תנאי מהתנאים שבסעיף 163(ג)1 או כי היחיד הפר תנאי מתנאי הצו לשיקום כלכלי וכי בשל כך נפגע באופן מהותי ניהולם התקין של הליכי חדלות הפירעון, רשאי הוא, לאחר שנתן ליחיד ולנושים הזדמנות להשמיע את עמדתם, לבטל את הצו לפתיחת הליכים.
- (ב) בית המשפט רשאי להשהות את ביטול הצו לפתיחת הליכים כדי לאפשר הטלה מחדש של הגבלות או עיקולים שבוטלו עם מתן הצו לפי סעיף 121.
- (ג) ביטול צו לפתיחת הליכים אינו פוגע בתוקפם של מכירה, העברה, תשלום או פעולה משפטית אחרת שנעשו כדין לפני הביטול.
- (ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לבטל צו לפתיחת הליכים לפי סעיף 286.

הערות:

- תכליתם העיקרית של הליכי חדלות פירעון שנפתחים לבקשת יחיד היא שיקום היחיד והוצאתו לדרך חדשה. ואולם, אם היחיד מנסה לנצל את ההליכים לרעה או לא מאפשר את ניהולם התקין – אין בהכרח הצדקה לסייע לו. משכך מוצע לאפשר לבית המשפט לבטל את הצו לפתיחת הליכים במצבים חריגים. זאת לאחר שנתן ליחיד ולנושים הזדמנות להשמיע את דבריהם.
- על-פי המוצע, בית המשפט יוכל לבטל את הצו רק אם החייב נהג שלא בתום לב, במטרה לנצל את ההליכים לרעה; לא שיתף פעולה עם הנאמן או הממונה; הפר את המגבלות שהוטלו לגביו; או הפר תנאי מתנאי צו השיקום הכלכלי. בנוסף, נדרש כי בשל התנהלות החייב נפגע באופן מהותי ניהולם התקין של הליכי חדלות הפירעון.
- מוצע כי בית המשפט יוכל להשהות את ביטול הצו כדי לאפשר הטלה מחדש של המגבלות שימנעו מהחייב לחמוק מנושיו, דוגמת עיקולים, איסור יציאה מהארץ וכיו"ב.
- מובהר כי אין בהוראות אלו כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לבטל צו לפתיחת הליכים לפי סעיף 286 שעניינו ביטול צו לפתיחת הליכים משום שהחייב כלל אינו חדל פירעון.

לדיון: האם לא נכון יותר למקם את הסעיף בסמוך לפתיחת הליכי חדלות פירעון?

סעיף 184 המוצע: הליך חדלות פירעון נוסף

184. (א) אין במתן צו לפתיחת הליכים לגבי יחיד (בסעיף זה – הצו הראשון) כדי למנוע פירעון נוסף מתן צו לפתיחת הליכים נוסף לגביו (בסעיף זה – הצו הנוסף) בשל חובות שאינם חובות עבר בהליך חדלות הפירעון הראשון.
- (ב) הוגשה בקשה למתן צו נוסף, יימנע הנאמן שמונה בהליך חדלות הפירעון הראשון, ככל האפשר, מכל פעולה בנכסי קופת הנשייה עד להכרעה בבקשה לצו הנוסף.

(ג) משניתן צו נוסף יאוחדו הליכי חדלות הפירעון של היחיד ויימשכו בהתאם לצו הנוסף; בית המשפט או הממונה שנתנו את הצו הנוסף רשאים לקבוע במסגרתו הוראות לעניין איחוד ההליכים ובכלל זה הוראות בעניינים אלה:

- (1) הכרה בתביעות חוב שהוגשו במסגרת הליך חדלות הפירעון הראשון;
- (2) העברת סמכויות הנאמן שמונה עם מתן הצו הראשון לנאמן שמונה עם מתן הצו הנוסף;
- (3) כל הוראה אחרת שיש בה כדי לסייע לניהול הליך חדלות הפירעון הנוסף.
- (ד) אין במתן צו נוסף כדי לפגוע בתוקפה של כל פעולה שעשה הנאמן בהליך חדלות הפירעון הראשון.

הערות:

- ככלל, ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים על היחיד להימנע מצבירת חובות נוספים. ואולם, במצב שבו היחיד בכל זאת צובר חובות חדשים, הרי שאין מדובר ב"חובות עבר" וגם אין מדובר ב"הוצאות חדלות פירעון", ולכן קיים חשש שלנושים "החדשים" לא יהיה מקור לגביית חובם. בהתאם לכך, בפני נושים אלו פתוחה הדרך לפתוח בהליך חדלות פירעון נוסף נגד החייב.
- הכלל הוא שההליך הנוסף **גובר** על הראשון שנטמע בתוכו. בהתאם, מוצע לקבוע כי עם הגשת הבקשה למתן צו נוסף יימנע הנאמן בהליך הראשון, ככל האפשר, מפעולה בנכסי קופת הנשייה.
- לצורך ייעול ההליכים – מוצע לקבוע כי בית המשפט יוכל לקבוע הוראות לאיחוד ההליכים. הוראות אלו תכליתן לסייע לניהול ההליך הנוסף. בכלל זה מוצע להסמיך את ביהמ"ש לקבוע כי תביעות חוב שהוכרו במסגרת ההליך הראשון ייחשבו לתביעות מוכרות גם בהליך הנוסף.

סעיף 185 המוצע: הסדר חוב

- הסדר חוב 185. (א) אין במתן צו לפתיחת הליכים לגבי יחיד כדי לגרוע מאפשרות היחיד להגיש הצעה להסדר חוב לפי הוראות חלק י'.
- (ב) עם אישור הסדר חוב לפי הוראות חלק י', יבוטל הצו לפתיחת הליכים שניתן לגבי היחיד; אין בביטול הצו כדי לפגוע בתוקפם של מכירה, העברה, תשלום או פעולה משפטית אחרת שנעשו כדין לפני הביטול.

הערות: מוצע להבהיר כי ניהולם של הליכי חדלות הפירעון לגבי יחיד אינה מונעת ממנו לנסות ולגבש הסדר חוב עם נושיו בכל שלב של ההליכים. על ההסדר יחולו הוראות חלק י' להצעת החוק. אישור ההסדר יוביל לביטול הצו לפתיחת הליכים, אך לא יפגע בתוקף של פעולות שנעשו כדין טרם הביטול.

פרק י"ב: הליכי חדלות פירעון לגבי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך

סימן א': כללי

פרק י"ב עניינו בניהולם של הליכי חדלות פירעון במערכת ההוצאה לפועל. הפרק קובע הוראות לעניין חייבים בעלי חובות הנמוכים מ-150,000 ש"ח וקובע כי הטיפול בחייבים אלה ייעשה כולו במערכת ההוצאה לפועל.

הוועדה דנה בעבר בשאלה האם אכן ראוי להפריד את ניהול הליכי חדלות הפירעון לשתי מערכות שונות, ובפרט ביתרונותיו וחסרונותיו של פיצול הליך חדלות הפירעון לפי גובה החוב של החייבים. בדיונים הביעו מספר גופים חשש והתנגדות לפיצול, ואולם בסופו של דבר לא הגיעה הוועדה לכדי הכרעה בעניין. דברי ההסבר של הצעת החוק מצביעים על מספר יתרונות לניהול ההליך במערכת ההוצאה לפועל: ראשית, קיצור וייעול ההליכים תוך מתן פתרון זמין ופשוט יותר לחייבים הנמצאים ממילא כבר במערכת ההוצאה לפועל במסגרת הליכי הגבייה שמתנהלים נגדם ורגילים לפעול במסגרתה. שנית, התאמת ההליך לאופיים המינהלי של ההליכים – על-פי הנטען, מרבית החובות של היחידים בעלי החובות בהיקף נמוך הם חובות צרכניים שהטיפול בהם אינו מורכב ואינו דורש הכרעה בסוגיות משפטיות או עובדתיות. שלישית, הפחתה בעומס המוטל על הממונה.

מנגד, המבקרים הצביעו על מספר חסרונות אפשריים: ראשית, נטען כי מהלך זה עלול ליצור שתי מערכות של הליכי חדלות פירעון שאחת מהן בפועל תשמש אוכלוסיות מוחלשות בלבד, והשנייה תשמש את יתר החייבים. שנית, נטען כי מערכת ההוצאה לפועל היא מערכת מוטית גבייה, ולכן היא עלולה, כמערכת, לבחון ולהתייחס לחייבים כסרבני תשלום ולא כחדלי פירעון שיש לסייע בשיקומם. שלישית, נטען כי ההסדר המוצע אינו מחייב את אישורו של בית המשפט או הממונה בשלבים השונים, וכתוצאה מכך ההליך מאוד ריכוזי, וכל הסמכויות נתונות בידי רשם ההוצאה לפועל מבלי שיש בקרה חיצונית עליו. לבסוף, נטען כי עצם ההפרדה לשתי מערכות תיצור סרבול מיותר, וכי החייבים בעלי היקף חובות נמוך מהווים רק 30% מכלל החייבים, כך שממילא לא יהיה בהסדר זה כדי להפחית מהעומס או לשנות מהותית את ההתמודדות עם חדלות פירעון של יחידים.

סעיף 186 המוצע: יחיד בעל חובות בהיקף נמוך

יחיד בעל חובות בהיקף נמוך | 186. (א) על אף הוראות סעיף 104, יחיד רשאי לפתוח בהליכי חדלות פירעון גם אם סך חובותיו אינו עולה על 150,000 שקלים חדשים, בהתאם להוראות פרק זה, ובלבד שמתקיימים בו שניים אלה (בפרק זה – יחיד בעל חובות בהיקף נמוך):

(1) הוא נמצא בחדלות פירעון או שהצו נדרש כדי למנוע את חדלות פירעונו;

(2) סך חובותיו עולה על 25,000 שקלים חדשים.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) (2) רשאי רשם ההוצאה לפועל להורות כי יחיד ייחשב לעניין פרק זה כבעל חובות בהיקף נמוך גם אם סך חובותיו נמוך מ-25,000 שקלים חדשים, אם מצא כי קיימים טעמים מיוחדים המצדיקים זאת.

הערות:

- לפי ההסדר המוצע בפרק זה, הליך חדלות פירעון של יחיד שסך חובותיו אינו עולה על 150,000 ₪ ואינו נמוך מ-25,000 ₪ ומצבו הכלכלי אינו מאפשר לו לפרוע את חובותיו, יתנהל במערכת ההוצאה לפועל.
- סעיף קטן (א) מציב לפני היחיד שני תנאים מצטברים להגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים לרשם ההוצאה לפועל: הראשון, שהחייב חדל פירעון או שהצו נדרש כדי למנוע את חדלות פירעונו; והשני, כי סך חובותיו עולה על 25,000 ₪. בדברי ההסבר מובהר כי קביעת סכום המינימום נועדה למנוע הוצאת המשאבים הלא מבוטלים הדרושים לצורך ניהול הליכי חדלות הפירעון על חייבים בעלי היקף חובות נמוך יחסית.
- עם זאת, מוצע לקבוע כי הרשם יוכל לאשר פתיחה בהליכי חדלות פירעון גם בסכום הנמוך מ-25,000 ₪, אם מצא כי קיימים טעמים מיוחדים המצדיקים זאת. הוראה דומה נמצאת בפקודת פשיטת הרגל הקובעת כיום רף מינימום של 17,000 ₪.

לדין: האם נכון לתחום את סמכותם של הממונה ושל ההוצאה לפועל לפי סכום החוב בלבד, ומבלי להתחשב באופי החוב (חוב צרכני לעומת חוב קנייני וכו') או העובדה שמתנהלים הליכי גבייה כנגד החייב במערכת ההוצאה לפועל (לכאורה, זהו הטעם העיקרי לקיום ההליך בהוצאה לפועל מלכתחילה)?

סעיף 187 המוצע: פתיחת הליכים בידי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך

פתיחת הליכים בידי 187. פתיחת הליכים בידי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך יכול שתהיה באחת מאלה:
יחיד בעל חובות
בהיקף נמוך

(א) הגשת הודעה בידי היחיד לרשם ההוצאה לפועל על כך שאין ביכולתו לשלם את החוב הפסוק, לפי סעיף 2א7 לחוק ההוצאה לפועל שרואים אותה לפי הסעיף האמור כבקשה לצו לפתיחת הליכים;

(ב) הגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים לרשם ההוצאה לפועל; הבקשה יכול שתוגש לרשם ההוצאה לפועל בכל אחת מלשכות ההוצאה לפועל שבהן פועל מסלול חדלות פירעון כאמור בסעיף 189; לבקשה כאמור יצרף היחיד את המסמכים המנויים בסעיף 104(ב).

הערות:

- הגשת בקשה לפתיחת הליכים לפי פרק זה נתונה ליחיד בלבד. זאת בניגוד לבקשת המוגשת על ידי נושה או על ידי היועץ המשפטי לממשלה, שלגביהם קיימת הנחה שהם סבוכים יותר ומחייבים הליך בבית משפט ולא הליך מינהלי.
- בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע שיראו ביחיד שהגיש לרשם ההוצאה לפועל הודעה על כך שאינו יכול לפרוע את חובותיו (בהתאם להוראות סעיף 2א7 אותו מוצע להוסיף (בסעיף 361(3) המוצע) לחוק ההוצאה לפועל) כמי שהגיש לרשם בקשה לצו לפתיחת הליכים. מטרת הסעיף המוצע היא להקל מבחינה הליכית עם חדלי פירעון שאינם מנסחים את בקשתם באופן המתאים.

- בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי הגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים בידי חייב שחובותיו נמוכים מ- 150,000 ₪ תיעשה לרשם ההוצאה לפועל בכל אחת מלשכות ההוצאה לפועל, כשלבקשה מצורפים המסמכים המנויים בסעיף 104(ב) לחוק המוצע ובהם תצהיר התומך בבקשתו ודוח ביחס למצבו הכלכלי בשנתיים הקודמות לבקשה, וכן כתב ויתור על סודיות והסכמה למסירת מידע.

לדיון:

1. האם ראוי לראות בכל הודעה של היחיד לרשם ההוצאה לפועל על העדר יכולת לשלם את חובו במועדים שנקבעו לו כבקשה לפתיחת הליכי חדלות פירעון? האם אין בכך משום פגיעה באוטונומיה של החייב?

2. הדברים אמורים במיוחד בהתחשב בכך, שגם בקשה לפריסת תשלומים מעבר למגבלות שנקבעו בסעיף 1א7 לחוק ההוצאה לפועל ייחשבו כבקשה לפתיחה בהליכי חדלות פירעון. האם לאור זאת, אין מקום להאריך את תקופת הזמן הקבועות בסעיף זה, או לבטל את "המדרגה" הראשונה (המגבילה את הפריסה של סכום הנמוך מ-20,000 ₪ לשנתיים), כדי לאפשר "תקופת חסד" מסוימת לחייב בטרם יוכרז כחדל פירעון?

הנוסח של סעיפים 2א7 ו-1א7 אותם מוצע להוסיף לחוק ההוצאה לפועל במסגרת תיקון עקיף להצעת חוק זו הם כדלקמן:

"הודעת חייב על כך 2א7. (א) חייב שאין ביכולתו לשלם את החוב הפסוק במלואו או בשיעורים שנקבעו בהודעת שאין ביכולתו לשלם את החוב הפסוק תשלום לפי סעיף 69א⁴, וכן אין ביכולתו לשלם את החוב הפסוק בתקופות או בשיעורים כאמור בסעיף 1א7, יגיש הודעה על כך לרשם ההוצאה לפועל.

(ב) הגיש חייב לרשם ההוצאה לפועל הודעה על כך שאין ביכולתו לשלם את החוב הפסוק, לפי הוראות סעיף קטן (א), יחולו הוראות אלה:

(1) אם סך חובותיו של החייב אינו עולה על 150,000 שקלים חדשים, יראו את הודעתו כבקשה לצו לפתיחת הליכים לפי סימן א' לפרק י"ב בחלק ג' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי; החייב יצרף להודעה את המסמכים שיש לצרף לבקשת יחיד לצו לפתיחת הליכים לפי סעיף 104 לחוק האמור;

(2) אם סך חובותיו של החייב עומד על 150,000 שקלים חדשים או יותר, תמסור לו לשכת ההוצאה לפועל מידע לגבי האפשרות להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים לממונה על חדלות פירעון ושיקום כלכלי, לפי פרק ב' לחלק ג' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי."

⁴ 69א. מנהל מערכת ההוצאה לפועל רשאי לקבוע כללים בדבר הוראות לתשלום חובות פסוקים לרבות הפרשי הצמדה וריבית צמודה, במלואם או בשיעורים, במועדים ובתנאים שיקבע; הכללים יחולו על תשלום כל חוב, למעט חוב שחייב בו תאגיד, אלא אם כן ציווה רשם ההוצאה לפועל אחרת, לענין חוב פלוני, על פי בקשת הזוכה או החייב; הכללים יפורסמו ברשומות.

"התקופות לתשלום החוב הפסוק ושיעורי התשלום" 1א7. התקופה לתשלום החוב הפסוק בבקשת חייב לפי סעיף 7א(א)⁵ לא תעלה על תקופה כמפורט להלן:

- (1) **שנתיים – אם סכום החוב אינו עולה על 20,000 שקלים חדשים;**
- (2) 3 שנים – אם סכום החוב עולה על 20,000 שקלים חדשים ואינו עולה על 100,000 שקלים חדשים;
- (3) 4 שנים – אם סכום החוב עולה על 100,000 שקלים חדשים."

סעיף 188 המוצע: ניהול הליכי חדלות הפירעון לפני רשם ההוצאה לפועל

- ניהול הליכי חדלות הפירעון לפני רשם ההוצאה לפועל
188. (א) הליכי חדלות הפירעון שנפתחו בידי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך יתנהלו לפני רשם ההוצאה לפועל, ויהיו נתונות לו הסמכויות הנתונות לפי חוק זה לבית המשפט ולממונה בהליכי חדלות פירעון של יחיד, הכול בכפוף להוראות פרק זה.
- (ב) על הליכי חדלות פירעון המתנהלים לפני רשם ההוצאה לפועל יחולו הוראות סעיפים 3א, 3ב ו-7א לחוק ההוצאה לפועל.

הערות:

- הסעיף המוצע קובע את סמכויות רשם ההוצאה לפועל בניהולם של הליכי חדלות פירעון, לגבי חייבים עם היקף חובות נמוך. פירוט הסמכויות המוצעות מפורט במסגרת סעיפים 202 ו-203 להצעת החוק.
- מוצע לקבוע כי על הליכי חדלות פירעון המתנהלים לפי רשם ההוצאה לפועל יחולו סעיפים 3א, 3ב ו-7א לחוק ההוצאה לפועל **המפורטים להלן**. יוער, כי סעיף 3ב לחוק ההוצאה לפועל מפנה לסעיף 104 לחוק בתי המשפט (ראו הערת השוליים) המפנה להוראות שונות בחוק בתי המשפט.
- הסעיפים האמורים קובעים כדלקמן:

"3א. (א) רשמי הוצאה לפועל יהיו עובדי המדינה, ויחולו עליהם הדינים החלים על עובדי המדינה, בכפוף להוראות לפי סעיף זה וסעיפים 3 ו-3ב עד 7ד.

(ב) רשם הוצאה לפועל רשאי לדון ולהחליט ולהורות ככל שיראה לנכון בבקשות בכל עניין הנוגע

⁵ נוסח הסעיף והתיקונים המוצעים לו: "7א(א). חייב שאין ביכולתו לשלם את החוב הפסוק במלואו או בשיעורים שנקבעו- ~~כאמור בסעיף 7(א)~~ **בהוראת תשלום לפי סעיף 69א**, יגיש לרשם ההוצאה לפועל, תוך 20 ימים מיום המצאת האזהרה **או במועד אחר שנקבע בה**, בקשה לתשלום החוב הפסוק במועדים ובשיעורים שיציע בהתאם ליכולתו **והכל בכפוף לתקופות לתשלום החוב הפסוק כמפורט בסעיף 1א7 ולשיעורים כמפורט בו**; לבקשה יצורפו:

(1) הצהרה מנומקת, הנתמכת במסמכים, בדבר מצבו הכלכלי ובדבר יכולתו לשלם את החוב הפסוק, שבה יכלול פרטים בדבר הנכסים, ההכנסות והחובות שלו ושל בן זוגו, של ילדיו הקטינים, ושל ילדיו הבוגרים הגרים עמו, ופרטים בדבר תאגידים שבשליטתו או בשליטתם, לרבות פרטי חשבונות הבנק שלו ושל בן זוגו הגר עמו, וכן כל פרט או מסמך אחר שייקבע, הכל לגבי השנה או שנת המס שקדמה למועד הגשת הבקשה ולפי טופס שאלון שייקבע;

(2) כתב ויתור על סודיות והסכמה למסירת מידע ומסמכים בדבר כתובתו, נכסיו, גובה הכנסתו ומקורותיה המצויים בידי כל גורם, לרבות בידי גוף ציבורי כמשמעותו בחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981, או בידי תאגיד בנקאי כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 (בחוק זה – תאגיד בנקאי), וכן למסירת מידע ומסמכים בדבר מצבו הכלכלי של החייב, יציאותיו מישראל, כניסותיו לישראל, חובותיו וסך הוצאותיו, המצויים בידי גורם מהגורמים המפורטים בטור א' בחלק א' בתוספת השניה, אשר ניתן לקבל ממנו מידע ומסמכים כאמור בהתאם למפורט בטור ב' שלצדו (להלן – כתב ויתור על סודיות)."

לניהולו של הליך לפי חוק זה.

(ג) החלטות וצווים של רשם הוצאה לפועל דינם, לעניין אכיפה והוצאה לפועל, כדין החלטה או צו של בית משפט.

(ד) בהפעלת סמכויותיו על פי דין, אין על רשם הוצאה לפועל מרות זולת מרותו של הדין.

(ה) הממונה על הרשמים, בהתייעצות עם שר המשפטים, רשאי לקבוע כללי אתיקה לרשמי הוצאה לפועל.

3. **הוראות סעיף 104 לחוק בתי המשפט⁶ יחולו על רשם הוצאה לפועל ועל הדיונים לפניו, בשינויים המחויבים, ואולם על אף האמור בסעיף 77א(ג) לחוק בתי המשפט, ערעור על החלטה של רשם הוצאה לפועל לפי אותו סעיף יוגש לבית משפט שלום וידון בו נשיא בית משפט השלום או שופט אחר שהנשיא קבע לכך.**

73. **א. מבלי לגרוע מהוראת סעיף 8 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], לא תוגש נגד רשם ההוצאה לפועל תובענה על עוולה שעשה במילוי תפקידו.**

לדין: האם לא כדאי לכלול בצורה מפורשת בחוק דן את עיקרי ההוראות בחוק ההוצאה לפועל ולא להסתפק בהפניה בלבד?

סעיף 189 המוצע: לשכת הוצאה לפועל שבה יתנהלו הליכי חדלות פירעון

189. (א) הליכי חדלות פירעון שנפתחו בידי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך יתנהלו לפועל שבה יתנהלו הליכי חדלות פירעון, במחוז שבו נפתחו מרבית תיקי הוצאה לפועל נגד היחיד; בהעדר מחוז כאמור – יתנהלו ההליכים במחוז שבו מתגורר היחיד או שבו מצויים מקום עסקו העיקרי או נכסיו, ובהעדר מחוז כאמור – בירושלים.

(ב) מסלול חדלות פירעון יפעל **כיחידה נפרדת** בלשכה אחת לפחות בכל אחד מהמחוזות כהגדרתם בסעיף 2(ג) לחוק ההוצאה לפועל; השר יפרסם ברשומות הודעה על לשכות הוצאה לפועל שבהן פועל מסלול חדלות פירעון.

(ג) בכל לשכת הוצאה לפועל ובכל בית משפט שלום שלידו אין לשכת הוצאה לפועל יהיה ניתן להגיש בקשות ומסמכים שניתן להגישם בלשכת הוצאה לפועל בה פועל מסלול של חדלות פירעון ולקבל מידע בעניין הליכי חדלות הפירעון.

הערות:

- סעיף 189(א) המוצע קובע את כללי הסמכות המקומית של הליכי חדלות הפירעון במערכת ההוצאה לפועל. מוצע כי ההליכים יתקיימו בלשכת הוצאה לפועל המטפלת בענייני חדלות פירעון במחוז בו מתנהלים מרבית תיקי הוצאה לפועל נגד היחיד. אם אין תיקים נגד היחיד או אם אין "רוב" לאף אחד מהמקומות – יידון הליך חדלות הפירעון במחוז שבו מתגורר היחיד, או מצויים עסקו או עסקיו של היחיד ואם אין כזה – בירושלים.

⁶ סעיף 104 לחוק בתי המשפט מחיל על הרשם שורה של הוראות הליכיות ובהן, עיקרון הפומביות, החובה לנהל פרוטוקול, עילות פסלות, אפשרות להעברת תיקים בין בתי משפט, צווי הבאה, מתן אפשרות לתת פסק דין על דרך פשרה ועוד.

- בסעיף 189(ב), מוצע לקבוע כי בכל מחוז (לפי איזורי השיפוט של בתי המשפט המחוזיים – שישה במספר) תפעל לפחות לשכת הוצאה לפועל אחת בה יופעלו הליכי חדלות פירעון. הסעיף המוצע מפנה לסעיף 2 לחוק ההוצאה לפועל:

"2. (א) שר המשפטים רשאי, בצו, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, להקים לשכות הוצאה לפועל בכל אחד מהמחוזות במספר שלא יפחת מלשכה אחת בכל מחוז, ובהן רשמי הוצאה לפועל ומנהלי לשכות הוצאה לפועל, ולקבוע את מקום מושבן.

(ב) בכל בית משפט שלום שלידין אין לשכת הוצאה לפועל יהיה ניתן להגיש בקשות ומסמכים שניתן להגישם בלשכת הוצאה לפועל ולקבל מידע בעניין תיקים והליכים בהוצאה לפועל.

(ג) בסעיף זה, "מחוז" – מחוז בהתאם לאזורי השיפוט של בתי המשפט המחוזיים שקבע שר המשפטים לפי סעיף 33 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984."

לדיון:

1. אחד מהחששות העיקריים מפיצול של המערכות המטפלות בהליכי חדלות הפירעון הוא כאמור החשש כי טיפולה של מערכת הוצאה לפועל יהיה מוטה גבייה, בשל אופיה של מערכת הוצאה לפועל. האם לא ראוי להבהיר בחוק כי לכל הפחות הטיפול בהליכי חדלות הפירעון יהיה על ידי מחלקה נפרדת ייעודית (ייתכן שיש מקום לקבוע את האמור בסעיף חדש ונפרד)?
2. האם לא ראוי להבהיר שיחיד יוכל להגיש את המסמכים השונים שאותם הוא נדרש להגיש בכל לשכת הוצאה לפועל ובכל בית משפט שלום שבסמוך אליו אין לשכת הוצאה לפועל, בדומה להסדר שקיים בסעיף 2 לחוק בתי המשפט ביחס להליכי הוצאה לפועל?